

Şeyh Recep Olayı

Mustafa Kemal'in Amasya'da İstanbul Hükümet'inin temsilcisi Salih Paşa ile görüştüğü sırada, Şeyh Recep, Ahmet Kemal ve Celal isimli üç şahıs Sivas'tan Salih Paşa'ya, Padişaha ve Mustafa Kemal'e olmak üzere üç telgraf çekmişlerdir. Salih Paşa'ya çekilen telgrafta, onun Amasya'dan Sivas'a gelerek burada aylardan beri olup bitenleri anlaması ve meselenin iç yüzünü öğrenmesi isteniyordu. Mustafa Kemal'e çekilen telgrafta ise; *"Halkımız, Padişahın ve hükümetin fikirlerini bizzat Salih Paşa'dan veya güvenilir bir kaynaktan işitmedikçe, aradaki anlaşmazlığa halledilmiş gözüyle bakamayacaktır. Bundan dolayı iki şıktan birini seçmek zorunda olduğunuzu arz ederiz"* deniliyordu. Bu telgrafta Mustafa Kemal'in ya müdafaa-i hukuktan vazgeçmesi ya da Sivas'a gelmemesi istenmiş olmalıydı ve telgraf bir çeşit tehdit içeriyordu. Padişaha çekilen 18 Ekim 1919 tarihli telgrafta, *"Mustafa Kemal Paşa'ya suçlarını örtmeye çalışan küçük bir grup da katılmıştır. Kendilerini milli iradeyi temsil ettikleri suretinde gösteriyorlar... Salih Paşa'yı ahali arasındaki heyecanı gidermek için ulema, esnaf ve tüccardan iki yüzden fazla imzalı bir telgrafla Sivas'a davet ettik, cevap alamadık..."* cümleleri yer almıştı. Mustafa Kemal, Sivas Valisi Reşit Paşa ile Sivas'ta bulunan Heyet-i Temsiliye üyeleriyle temasa geçmiş, tekzip telgraflarının çekilmesini sağlamıştır. Bu tür telgraflarda; gerçeğin yansıtılmadığı, Sivas halkı ile ileri gelenlerinin düşüncelerinin aksettirilmediği, Sivas'ta küçük bir azınlığı bile temsil etmeyen kısa akıllı şahısların kendi fikirlerini yansıttıkları dile getiriliyor buradaki halktan para toplamak gibi bir iftirayı bütün nefret ve şiddetle reddettikleri vurgulanıyor, milli bütünlüğe el uzatmak isteyen kötü ruhluları kınadıkları üzerinde duruluyordu. Bu arada Mustafa Kemal'in istemiyle Sivas Valisi Reşit Paşa, Şeyh Recep ve arkadaşlarını tutuklamıştır. Dönemin gazetelerinde Şeyh Recep ile ilgili çıkan kimi haberlerin ortak tarafı şöyleydi: Şeyh Recep'in şeyh olmadığı halde bu lakabı taşıdığı, yarı meczup olduğu, halkı kandırmaya yeltendiği, milli hareketin kendisi ve yandaşları tarafından yönetilmesi gerektiğini savunduğunu, milletvekili seçilmek için girişimlerde bulunduğu, kendisini Platon saydığı, falcılıkla uğraştığı v.b. Şeyh Recep ve arkadaşlarının girişimlerinde İngilizlerce desteklendiği bilinmektedir. Şeyh Recep kefaletle Sivas Valisi tarafından serbest bırakıldıktan sonra İstanbul'a gitmiş, 7 Ekim 1922'de Atina'ya geçmiş oradan kısa bir süre kaldıktan sonra Mısır'a oradan da Mekke'ye ulaşmıştır. Buradan Şam'a ve sonra da Humus'a geçmiştir. Haziran 1938'de çıkarılan Af Kanunu ile yurda dönmüştür.

İzzet ÖZTOPRAK

KAYNAKÇA

ATATÜRK, Mustafa Kemal, **Nutuk**, Cilt I, 13. Baskı, İstanbul 1973.

AYTEPE, Oğuz, "Yeni Belgelerin Işığında Şeyh Recep Olayı ve Şeyh Recep Kamil Özgüneş", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, S 55, Mart 2003.

ÖZTOPRAK, İzzet, "Millî Mücadeleye Tepki: Şeyh Recep Olayı", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, S 13, Kasım 1988.

13/10/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/seyh-recep-olayi/?pdf=3351> adresinden erişilmiştir